

Att göra intervjuer för en lokal klimateffektprofil – handledning version 1.0

Ett tredje steg i en lokal klimateffektprofil är att intervjua ett antal personer som är väl insatta i det kommunala arbetet och att dokumentera vad de har att berätta om besvärliga väderhändelser, om dess effekter och om möjliga eller genomförda åtgärder: För att strukturera arbetet kan du dela upp det i följande fyra steg:

- att välja intervjupersoner
- att förbereda intervjuerna
- att genomföra intervjuerna
- att analysera och rapportera intervjuerna.

1) Att välja intervjupersoner

I detta steg kan man med fördel använda sig av kommunens organisationsplan för att säkerställa att man fångar upp erfarenheter från alla relevanta förvaltningar och bolag. I t.ex. Landskrona kommun bedrivs en stor del av kommunens arbete i bolag som är helt eller delvis ägda av kommunen. Vi vill gärna slå ett slag för att man inte glömmer bort dessa bolag när man planerar intervjuer liksom att man inte glömmer de ”mjuka” förvaltningarna, d.v.s. de som har hand om omsorg och skola. De ”hårda” förvaltningarna kommer alltid med ändå, enligt vår erfarenhet.

Antalet intervjuer bestäms utifrån behovet och den tillgängliga tiden.

Exempel på intervjuer som gjorts i kommuner för den lokala klimateffektprofilen:

I Landskrona gjordes totalt 13 intervjuer med representanter för omsorg, räddning, teknik/stadsbyggnad, miljö, fritid/kultur samt NSVA (Nordvästra Skånes vatten och avlopp). Vid vissa av intervjuerna medverkade fler än en person.

I Burlöv gjordes totalt 8 intervjuer med representanter från Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kommunledningskontoret och Socialförvaltningen. Under flera av intervjuerna medverkade fler än en person.

Önskvärda egenskaper hos de personer som ska intervjuas är att de har god överblick över verksamheten, har varit anställda tillräckligt länge (åtminstone lika länge som medieinventeringen sträcker sig), har bra minne, betraktas som nyckelpersoner inom den

egna förvaltningen (handlar om trovärdighet) samt är villiga att ställa upp för intervjun! Vidare är det bra om intervjupersonerna har en position på mellannivå inom organisationen. Om de sitter för långt ned i organisationen har de inte den överblick som krävs och om de sitter för högt upp har de inte de detaljkunskaper som behövs för att intervjuerna ska bli meningsfulla.

2 Att förbereda intervjuerna

Det är viktigt att boka upp personer för intervjuer tidigt. Intervjuerna bör genomföras via personliga besök, även om intervjuer per telefon kan fungera tillfredställande. Vår erfarenhet är att intervjuerna kan ta mellan 30 minuter och upp till 3 timmar beroende på hur mycket det finns att berätta om. Be om en timmes tid när du bokar intervjun, men var beredd på att den kan dra ut på tiden.

Inför besöket rekommenderar vi att du sorterar Excelfilen från medieinventeringen (läs mer på Medieinventering) efter vädertyper och skickar den i förväg till dem som ska intervjuas. De får då möjlighet att gå igenom materialet innan intervjun och eventuellt påminna sig om de effekter som t.ex. häftiga regn, stormar och torka har fått. Observera dock att alla inte kommer att ha hunnit titta igenom materialet innan intervjun och att det kan vara svårt att komma ihåg väderhändelser som inträffade för några år sedan.

Inför intervjun rekommenderar vi också att du skickar en övergripande frågelista på vad du kommer att ta upp, se exempel i bilagan. Vår erfarenhet är att det fungerar bra att strukturera intervjun efter vädertyper och att börja med den eller de vädertyper intervjupersonerna minns bäst. Men inte heller när det gäller frågelistan kan du vara säker på att den eller de som ska intervjuas har läst dokumentet i förväg, så förbered dig på att genomföra intervjun utan att intervjupersonen har sett vare sig Excelfilen eller frågorna.

Det finns två sätt att dokumentera intervjuerna och bägge behöver förberedas:

- Ta anteckningar under intervjun. Detta fungerar bra om ni är två som intervjuar: en som frågar och följer upp och en som antecknar. Förbered er genom att göra upp vem som ska fråga och vem som ska anteckna.
- Spela in intervjun för att sedan skriva ut den i sin helhet eller som anteckningar i efterhand. Till detta behöver man en bra utrustning för att spela in ljud, och vi kan inte nog betona vikten av att inte tumma på kvalitén här! Det finns inget tristare än att sitta med filer med så dåligt ljud att man knappast hör vad folk säger efter att man har lagt mycket tid och möda på att intervju. Lär dig också hur man använder utrustningen i god tid innan intervjun. Då undviker du att fumla med knappar och därmed tappa koncentrationen och flytet i samtalet.

3. Att genomföra intervjuerna

Var förberedd på att intervjupersonerna kan ha läst det material som du skickat, men var också förberedd på att de kanske inte alls har läst det. Börja med att kortfattat introducera dig eller er och arbetet med den lokala klimateffektprofilen. Var lyhörd för om intervjupersonerna verkar vilja ha mer information om detta eller inte.

Lokal klimateffektprofil – metodbeskrivning för den svenska versionen: **Intervjuer, version 1.0**

Fråga hur lång tid personerna står till förfogande och respektera det. Det kan då handla om att hela timmen som bokades in inte längre är tillgänglig. Be också om tillåtelse att spela in samtalet.

Använd frågelistan som stöd under samtalet men var flexibel när det gäller i vilken ordning ni pratar om olika vädertyper, effekter och åtgärder. Fokusera på effekter och åtgärder, inte på själva väderhändelserna. Om det känns som ett stöd, för in samtalet på resultaten från medieinventeringen. Var dock försiktig, så att intervjupersonerna inte känner sig utpekade för att inte ha läst igenom materialet.

Börja gärna med att fråga efter vilka väderhändelser som intervjupersonerna minns speciellt bra och fortsatt sedan med de händelser som de har mindre konkreta minnen av. Beta av alla vädertyper, även dem som de inte minns spontant:

- kyla och snö
- regn
- blåst, inkluderande högt havsvattenstånd
- torka
- värme.

Inventera också de tankar kring klimatanpassning som kommer upp kring de besvärliga väderhändelserna men undvik att diskutera klimatförändringen i sig. Ett sätt att fråga kan vara:

– Om det nu visar sig att kraftiga regn blir allt vanligare – hur skulle ni kunna förbereda er för det i så fall?

Genom att ställa frågan på detta sätt tar man själv inte ställning ”för eller emot” klimatförändringen. Vi har träffat på en hel del skepsis kring detta och fastän det är mycket viktigt att få ventilera och få mer information om kunskapsläget så är intervjuerna i den lokala klimatanpassningsprofilen inte det rätta tillfället.

Avsluta intervjun med att tacka för samtalet samt att lova att skicka anteckningarna ifall du inte har spelat in samtalet.

4. Att analysera och rapportera intervjuerna

Vare sig du har spelat in samtalet eller antecknat är det bra och nödvändigt att så snabbt som möjligt skriva ut eller skriva rent materialet, gärna inom loppet av ett par dagar. Om du har inspelat material av god kvalitet kan du välja att skicka det för utskrift, vilken i så fall kan bli ordagrann. En annan metod är att själv lyssna igenom intervjuerna och skriva anteckningar med fokus på de intressanta uppgifterna. Vi kan varmt rekommendera den senare metoden ifall syftet inte är att använda sig av citat i redovisningen – att lyssna igenom materialet och skriva anteckningar ger en ökad förståelse för vad som har sagts. Om intervjun ska skrivas ut i sin helhet kan det ta 4–5 timmar per inspelad timme, även för en van person. Tiden för att lyssna igenom intervjun och anteckna är dock kortare, enligt vår erfarenhet.

Lokal klimateffektprofil – metodbeskrivning för den svenska versionen: **Intervjuer, version 1.0**

Glöm inte att spara alla ljudfiler och anteckningar samt att skicka ut anteckningarna för synpunkter ifall ni inte har spelat in samtalet!

Rapporteringen av intervjuerna kan med fördel ske tillsammans med rapporteringen av hela den lokala klimateffektprofilen, gärna efter vädertyp. Det innebär att man gör en rubrik för varje vädertyp och sedan fyller på med resultat från intervjuerna avseende effekter, åtgärder och anpassningstankar. Om man kan få med kärnfulla citat lättar det upp texten och gör den mer levande. Arbetet med att sortera ut intervjusvar efter vädertyp kan påbörjas så snart anteckningarna eller utskriften är färdiga.

Bilaga 1 Exempel på brev med frågor som skickats ut till dem som skulle intervjuas i Landskrona

Intervjuer om vad som hänt vid olika typer av ”extremt” väder i Landskrona: frågor vi kommer att ställa

Stort tack för att Du ställer upp för en intervju inom ramen för Landskronas klimatanpassningsarbete! Vi kommer snart att träffas för en intervju om max ca en timme för att prata om vad Du/Ni/Er förvaltning/bolag har för erfarenheter av olika typer av besvärliga väderhändelser såsom kraftiga regn, mycket snö, blåst, värmebölja och torka. Det vi då kommer att fråga om är:

- Av de väderhändelser Ni minns (regn, snöstorm, värmebölja, blåst, torka m.m.) – hur allvarliga tyckte ni de var för Er verksamhet? En lista på olika väderhändelser som lokala medier i Landskrona rapporterat om bifogas med detta mejl.
- Vid de väderhändelser som Ni minns, vilka åtgärder vidtogs?
 - Tekniska
 - Organisatoriska
 - Övriga (t.ex. kommunikation, rutiner m.m.).
- För varje väderhändelse Ni kommer ihåg – hur kan Ni förklara att just dessa åtgärder vidtogs?
 - Tidigare erfarenheter?
 - Interna rutiner/regler?
 - Råd utifrån?
 - Annat?
- Av de väderhändelser som Ni minns, hur påverkade de Er förvaltnings/bolags
 - kostnader och arbetstid
 - servicenivå
 - långsiktiga mål
 - rykte?
- För varje väderhändelse Ni kommer ihåg – vilka andra förvaltningar/bolag samarbetade Ni med?

Lokal klimateffektprofil – metodbeskrivning för den svenska versionen: **Intervjuer, version 1.0**

- För varje väderhändelse Ni kommer ihåg – har Ni gjort förändringar sedan dess för att bättre anpassa Er om samma väder kommer tillbaka?
 - Utredning/utbildning
 - Rutiner/regler/standarder
 - Ändrad infrastruktur
 - Annat.

- Är det några problem som har blivit värre eller några problem som har blivit mindre vanligt förekommande?

- Har Ni idéer om åtgärder som borde genomföras för att Ni ska vara mer förberedda på besvärligt väder i framtiden?

- Är det någon mer information om det Ni har berättat som jag borde ta del av?

- Är det någon annan som jag också bör prata med angående det som denna intervju har handlat om?